

Förordning om globaliseringsanpassningsfond

Näringsdepartementet

2006-04-19

Dokumentbeteckning

KOM (2006) 91

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om upprättandet av Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter

Sammanfattning

Den 1 mars 2006 antog kommissionen ett förslag till förordning om upprättande av Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter (European Globalisation adjustment Fund, EGF). Förslaget bygger på det mandat som Europeiska rådet gav kommissionen i december 2005. Enligt förslaget skall globaliseringsanpassningsfonden kunna användas för att ge kompletterande stöd till arbetstagare som blivit arbetslösa till följd av större strukturella förändringar i världshandelsmönstren, i händelse av att arbetslösheten har en signifikant effekt på den regionala eller lokala ekonomin. Med förändringar i världshandelsmönstret menas en betydande ökning av importen till EU, en successiv minskning av marknadsandelar för EU inom en given sektor eller omlokalisering av verksamhet till tredjeland.

Stöd ska kunna utgå för aktiva arbetsmarknadsåtgärder såsom platsförmedling, stöd i arbetssökande, arbetsmarknadsutbildning, anställnings- och flyttstöd. Men också finansiellt stöd för inkomstbortfall och vissa fall som lönebidrag ska enligt förslaget kunna förekomma.

Sverige anser att huvudansvaret för att vidta åtgärder för att möta effekterna av globalisering skall ligga på de enskilda medlemsstaterna.

Sverige anser att de problem som fonden ska hantera ska vara ett resultat av större, strukturella förändringar i världshandelsmönstret samt att kriterierna

1 Förslaget

1.1 Innehåll

Europeiska rådet beslutade i december 2005 att inrätta en anpassningsfond för globaliseringen. Syftet med fonden är, enligt toppmötets slutsatser:

”att ge ytterligare stöd till arbetstagare som friställts till följd av större strukturella förändringar i de globala handelsmönstren, att bistå dem vid omskolning och arbetssökande.”

Fondens utgifter ska uppgå till maximalt 500 miljoner euro per år. Finansiering ska ske med outnyttjade medel under utgiftstaken.

Kommissionen presenterade den 1 februari 2006 sitt förslag till nytt interinstitutionellt avtal, IIA. I artikel 29 redovisas de finansiella förutsättningarna för globaliseringsanpassningsfonden.

Kommissionen antog sitt förslag till förordning om upprättande av Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter den 1 mars 2006. Enligt förslaget ska globaliseringsanpassningsfonden kunna användas för att ge kompletterande stöd till arbetstagare som blivit uppsagda till följd av större strukturella förändringar i världshandelsmönstren, i händelse av att arbetslösheten har en signifikant effekt på den regionala eller lokala ekonomin.

Stöd ska kunna utgå när större strukturförändringar i världshandelsmönstren leder till allvarliga ekonomiska störningar, märkbart genom en betydande ökning av importen till EU, en successiv minskning av marknadsandelar för EU inom en given sektor eller en omlokalisering av verksamhet till tredjeland, som resulterar i:

a) minst 1000 uppsägningar i ett företag, inklusive underleverantörer, i en region där arbetslösheten, mätt på NUTS III nivå, är högre än genomsnittet på EU eller nationell nivå,

eller

b) minst 1000 uppsägningar, under en sex månaders period, i ett eller flera företag inom en sektor, mätt på NACE 2 nivå, som representerar minst 1 % av regional sysselsättning mätt på NUTS II nivå.

Stöd ska kunna utgå för aktiva arbetsmarknadsåtgärder såsom platsförmedling, stöd i arbetssökande, arbetsmarknadsutbildning,

anställnings- och flyttstöd. Men också finansiellt stöd för inkomstbortfall och i vissa fall som lönebidrag.

2005/06:FPM78

Stödet från fonden ska vara komplementärt och inte ersätta insatser som åligger företaget, enligt lag eller kollektivavtal, medlemsstaterna eller andra gemenskapsinsatser, i första hand socialfondsinsatser.

Medfinansieringsgraden från fonden kan vara högst 50 %. Ansökan om bidrag ska lämnas in till kommissionen, inom 10 veckor efter det att uppsägningar har skett som ett resultat av globaliseringen, för prövning, medan budgetmyndigheten beslutar. Stödet utgår sedan som ett engångsbidrag till den berörda medlemsstaten. Medel som inte används skall betalas tillbaka till kommissionen.

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

-

1.3 Budgetära konsekvenser

Fonden föreslås omfatta högst 500 miljoner euro per år i löpande priser. Kommissionen föreslår att finansiering ska ske med outnyttjade medel under det fleråriga utgiftstaket.

De budgetära konsekvenserna är beroende av antalet ansökningar och hur strikta kriterier som sätts upp för att bevilja bidrag från fonden. Om fonden under ett år utnyttjas upp till det angivna taket på 500 miljoner euro kan den svenska statsbudgeten belastas med cirka 120 miljoner kronor.

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

Sverige hade initialt en skeptisk hållning till inrättandet av en globaliseringsanpassningsfond men accepterade fonden som en del i en bredare uppgörelse om det finansiella perspektivet vid Europeiska rådet i december 2005.

Sverige anser att huvudansvaret för att vidta åtgärder för att möta effekterna av globalisering skall ligga på de enskilda medlemsstaterna. Stödet från

fonden ska inte ersätta åtgärder som åligger företagen eller medlemsstaterna enligt nationell lagstiftning eller kollektivavtal.

2005/06:FPM78

Sverige anser att de problem som fonden ska hantera ska vara resultat av större, strukturella förändringar i världshandelsmönstret såsom anges i slutsatserna från Europeiska rådet i december 2005

Sverige anser att kriterierna för att aktivera fonden ska vara strikta och neutrala i förhållande till medlemsstaternas storlek, inte minst mot bakgrund av den budgetrestriktion som finns.

Sverige anser att globalisering har positiva effekter och att detta bör framgå.

Åtgärder inom ramen för fonden bör syfta till omställning och ska inte bromsa en strukturomvandling till följd av globalisering.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

-

2.3 Institutionernas ståndpunkter

-

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

En hearing med arbetsmarknadens parter har genomförts vid Näringsdepartementet torsdagen den 6 april 2006. Representanter från LO, TCO, SACO, Svenskt Näringsliv, Företagarna och Sveriges Kommuner och Landsting var närvarande. Samtliga parter var skeptiska till inrättandet av fonden men anser att nu när den finns så gäller det att göra det bästa av den. Merparten av parterna ställde sig skeptiska till att fonden skall kunna finansiera traditionella arbetsmarknadspolitiska insatser utan tycker snarare att fonden skall kunna stödja omställningsprocessen, t. ex genom flyttstöd eller för att underlätta för medföljande vid flytt från en drabbad region. Parterna var måna om att kriterierna för användandet av fonden görs tydliga och att fonden inte skall användas för att bevara företag utan fokusera på individer i omställningsprocessen.

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Ärendet kommer att behandlas i EPSCO-rådet. Arbetet kommer troligtvis att inledas under maj 2006. Det är i dagsläget inte troligt att frågan kommer att komma upp på EPSCO-rådets möte den 1 juni 2006.

Europaparlamentet har ännu inte utsett rapportör för frågan.

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

Kommissionen anger artikel 159 som rättslig grund för förordningen. Artikel 159 (3) ger rådet möjlighet att vidta åtgärder, i enlighet med förfarandet under artikel 251 och efter att ha konsulterat Ekonomiska och Sociala Kommittén och Regionkommittén, om specifika åtgärder visats sig nödvändiga utanför strukturfonderna och utan nackdel för åtgärder beslutade inom ramverken för andra gemenskapsstöd.

3.3 Fackuttryck/termer

NUTS (Nomenclature of territorial units for statistics) och är den regionala indelningen som används inom EU för statistikredovisning. I Sverige utgörs NUTS 1 av hela riket, NUTS 2 av riksområden och NUTS 3 av länen. NUTS 2 (NUTS 3 inom parentes) regioner i Sverige utgörs av **Stockholm** (Stockholms län), **Östra Mellansverige** (Uppsala län, Södermanlands län, Östergötlands län, Örebro län och Västmanlands län), **Småland med öarna** (Jönköpings län, Kronobergs län, Kalmar län och Gotlands län), **Sydsverige** (Blekinge län och Skåne län), **Västsverige** (Hallands län och Västra Götalands län), **Norra Mellansverige** (Värmlands län, Dalarnas län och Gävleborgs län), **Mellersta Norrland** (Västernorrlands län och Jämtlands län) samt **Övre Norrland** (Norrbotten och Västerbotten).

NACE (Nomenclature statistique des Activités économiques dans la Communauté Européenne) är en statistisk indelning av ekonomiska sektorer på EU nivå. Totalt finns det idag 17 olika avdelningar inom NACE. Antalet huvudgrupper på 2-siffernivå uppgår idag till 60. Den lägsta nivån avser en nedbrytning på 5-siffer nivå.